

**KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR
SZOCIÁLIS MUNKA ÉS DIAKÓNIA INTÉZET**

**ZÁRÓVIZSGATÉTELEK
SZOCIÁLIS MUNKA (BA) SZAK**

Érvényes 2026. szeptember 1-től

1. tétel

A szociális munka szakmává válásának folyamata, funkciójának, célmeghatározásainak, feladatainak változásai. A szociális munka válsága és új irányzatai. A szegénypolitika–szociálpolitika – társadalompolitika összefüggései és eltérései.

Irodalom:

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99300003.TV

Bányai Enőke (2024): A professzionalizációs és deprofesszionalizáció hullámain. Egy szakma átalakulása vagy megszűnése? Párbeszéd 2024.11(1)

<https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/14593>

Bányai Emőke (2025): A deprofesszionalizáció hazai és nemzetközi folyamatai. Párbeszéd 2025.12(2). <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/16772/14177>

Budai István (2024): Reflexiók a hazai szociálmunka-képzéshez. Párbeszéd 2024.11(2) <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/15317/13132>

Müller, C. Wolfgang (1992): *Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá?*; Budapest, T-Twins

Pik Katalin (2001): *A szociális munka története Magyarországon (1817-1990)*; Budapest, T-Twins

Szoboszlai Katalin (2024): “A szociális munkához képzettség kell” - interjú Ferge Zsuzsával. Párbeszéd 2024.11(1) <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/14590/12524>

2. tétel

A globalizáció hatása, a szociális problémák nemzetközivé válása. A szociális munka globális definíciója. Az EU szociális dimenziója. A jóléti állam kialakulása, típusai és jellemzői. Állam és szociálpolitika, a jóléti állam válsága.

Irodalom:

A szociális munka globális definíciója.

<http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/html/5549b4f59eb90>

Dominelli, L.: Globalizáció, jelenkori kihívások és a szociális munka gyakorlata. In: Bányai E. (szerk.)(2011): *A globalizáció kihívásai: új irányzatok a szociális munkában és a szociális munka szupervíziójában.* Szöveggyűjtemény. 5-15. oldal,

http://tatk.elte.hu/file/A_globalizacio_kihivasai.pdf

Ferge, Zs., & Lévai, K. (szerk.). (1991). *A jóléti állam.* T-Twins Kiadói és Tipográfiai Kft. ISBN 9637977082. 116-124., 223-239. O.

Giddens, A. (2002): A társadalmi élet globalizálódása. In: *Szociológia.* Osiris. 497 – 28. oldal.

Nyilas Mihály (vál. és szerk.) (2012): *Globális szociálpolitika.* ELTE TáTK, elektronikus tankönyv, http://tatk.elte.hu/file/GLOBALIS_SZOCIALPOLITIKA.pdf

Sziklai, I. (szerk.). (2012). *Az Európai Unió szociális politikái* [E-jegyzet]. ELTE Társadalomtudományi Kar.

https://tatk.elte.hu/dstore/document/215222/Sziklai_Eu_szocialis_politikai.pdf

27-37, 87-103, 145-163, 210-218. oldalak

Nyilas, M. (szerk.). (2012). *Globális szociálpolitika* [E-tananyag]. ELTE Társadalomtudományi Kar. https://www.tatk.elte.hu/dstore/document/1545/Nyilas_Globalis_szocialpolitika.pdf

207-20014. O.

Vida Anikó (2024): Kivonuló, zsugorodó vagy gondoskodó állam? A szociális törvény parlamenti vitájának elemzése a gondozási etika normatív szűrőjén keresztül. Párbeszéd 2024.11(1). <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/14595>

3. tétel

A Szociális Munka Etikai Kódexe. Értékek és alapelvek a szociális munkában. Etikai dilemmák és ezek feloldási lehetőségei. A szociálpolitika értékei és ezekkel kapcsolatos dilemmák. A jóléti pluralizmus. A szubszidiaritás elve a szociálpolitikában.

Irodalom:

A Szociális Szakmai Szövetség Etikai Kollégiuma által 2021–2022-ben átdolgozott SZOCIÁLIS MUNKA ETIKAI KÓDEXE
https://3sz.hu/wp-content/uploads/2025/02/Etikai_Kodex_2021-2022-1.pdf

Andok Ferenc - Tímár Szilvia (2002): Dilemmák a szociális munkában. In: *Esély* 2002/4.
http://www.esely.org/kiadvanyok/2002_4/ANDOK.pdf

Deákné Orosz Zsuzsanna – Kozma Judit - Pál Tibor - Rácz Andrea – Vincze Erika (2018): Etikai kódex jelentősége a szociális professzióban. Párbeszéd 2018(1)
https://real.mtak.hu/84200/1/Racz_es_masok_Etikai_kodex_jelentosege.pdf

Ferge Zsuzsa - Lévai Katalin (szerk.) (1991): *A jóléti állam*. ELTE Szociológiai Intézet – T-Twins K., Budapest, 50-59., 74-97., 116-134., 223-239. oldalak

Katz Katalin (2011): *Szociális munka és szupervízió: irányelvek, megközelítések, dilemmák*. E-tankönyv, ELTE TáTK. Etika c. fejezet, 45-60. oldal, a Más és a másik c. fejezet, 127-140. oldal
http://tatk.elte.hu/dokumentumtar/cat_view/693-e-tananyagok?start=10

Sárkány Péter (2011): A szociális munka, mint alkalmazott etika.
<http://docplayer.hu/1701376-A-szocialis-munka-mint-alkalmazott-etika-social-work-as-applied-ethics-sarkany-peter.html>

4. tétel

A problémák megoldásának folyamata, a problémamegoldó modell kritikája. Sérülékenység és ellenálló képesség, kockázati tényezők és védőfaktorok. Krízisek a különböző tudományok nézőpontjából – krízisintervenció a szociális munkában, a szociális munkás kompetenciája a kríziskezelésben.

Irodalom:

Danis Ildikó - Farkas Mária - Herczog Márai - Szilvási Léna (2011): *A génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés színterei*. Biztos Kezdet Kötetek I. Budapest, 76-121. oldal,
<https://mek.oszk.hu/14800/14803/14803.pdf>

Cseri Péter (2002): *Segítségnyújtás a végeken. Haldokló betegek és hozzátartozóik pszichés, szociális és spirituális támogatása*, Magyar Hospice-Palliatív Egyesület, Budapest,

Feuer Mária (2000): Öngyilkossági kísérlet serdülőkorban. *Fordulópont*, II. évfolyam, 3., 9. szám, 33-36. oldal Hajduska Marianna (2008): *Krízislélektan*. ELTE, Eötvös Kiadó, Budapest 9-

34., 117-121., 171-190. oldalak Indries Krisztián (2008): *Fiatalkori krízisek*. Pszichiátriai gondozási kézikönyv. Lélekben Otthon Kiadó, 157-169. o.

Szabó Lajos (2003): *A szociális esetmunka gyakorlata*. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest

5. tétel

A segítő kapcsolat alapelvei, a szociális munkás személyisége, készségei. A szociális munkás, mint reflektív szakember. Kompetenciák a szociális munkában – együttműködés más szakmákkal. A szociális segítő tevékenységhez szükséges tudások és készségek rendszere. Szakmai identitás. A segítő szindróma és a kiégés elleni védelem lehetőségei.

Irodalom:

- Barcy Magdolna (2012): Segítő módszerek, fejlesztő-támogató eljárások. Elte TáTK, elektronikus tankönyv, http://tatk.elte.hu/file/SEGITO_MODSZEREK_FEJLESZTO.pdf
- Bányai Emőke (2008): A sztenderdizáció árnyoldalai. NCSSZI, Budapest, www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1097
- Katz Katalin (2011): *Szociális munka és szupervízió: irányelvek, megközelítések, dilemmák*. E-tankönyv, ELTE TáTK. oldal http://tatk.elte.hu/dokumentumtar/cat_view/693-e-tananyagok?start=10
- Németh László (2022): A szociális munka szupervíziójának sztenderdjei. Tisztázó szempontok a magyarországi szupervízió fogalmi káoszában. https://www.academia.edu/86279346/N%C3%A9meth_L%C3%A1szl%C3%B3_szoci%C3%A1lis_munka_szupervizi%C3%B3j%C3%A1nak_sztenderdjei_public
- Zastrow, Charles (1995): Mit tegyünk, hogy a szociális munka élvezetes hivatás legyen? Esély 1995/1 https://www.esely.org/kiadvanyok/1995_1/mittegyunk.pdf

6. tétel

Beavatkozási módszerek a szociális munkában, alkalmazásuk lehetőségei a segítő tevékenységben. Innovatív eszközök, módszerek és megközelítésmódok a szociális munkában.

Irodalom:

- Fehér Boróka (2010): A narratív segítő beszélgetés; *Esély* 2010/3, 66-88.o. http://www.esely.org/kiadvanyok/2010_3/04feher.indd.pdf
- George, Evan – Iveson, Chris – Ratner, Harvey: *Megoldásközpontú terápia – a de Shazer-modell*. Családterápiás olvasókönyv sorozat, 6. Animula Kiadó, Budapest., 1995
- Kozma Judit (2001): Szociális diagnózis. *Esély*, 3. szám, 61-94. old. http://www.esely.org/kiadvanyok/2001_3/KOZMA.pdf
- Wei-he Guo és Ming-sum Tsui: A rezilienciától a rezisztenciáig. Az erősségeket középpontba állító szemlélet rekonstrukciója a szociális munka gyakorlatában. In: Bányai Emőke /szerk./ (2011): *A globalizáció kihívásai: új irányzatok a szociális munkában és a szociális munka szupervíziójában*. Szöveggyűjtemény. 76-85. oldal, http://tatk.elte.hu/file/A_globalizacio_kihivasai.pdf
- Hoyt, Michael, F. (2006): *Konstruktív terápia kézikönyve*. Animula, Budapest
- Rosenthal, G.: A történetmesélés gyógyító hatása. In: Bodor Péter /szerk./ (2013): *Szavak, képek, jelentés*. *Kvalitatív kutatási olvasókönyv*. L' Harmattan, Budapest, 228-248. o.

7. tétel

Lakás – lakhatás kérdései, lakáspolitikai változások a rendszerváltás után Magyarországon. A hajléktalanság fogalma és típusai. A magyarországi hajléktalanság jellemzői, a hajléktalanná válás háttere, folyamata. A hajléktalanok körében végzett szociális munka sajátosságai. A hajléktalanokat ellátó intézményrendszer felépítése és működésének dilemmái.

Irodalom:

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=9930000
- 3.TV

Czifrusz et al (2025): Éves Lakhatási Jelentés 2025. Habitat.

<https://habitat.hu/sites/lakhatasi-jelentes-2025/>

Fehér Boróka – Kovács Ivetta (2018): KÜLÖNBSEGEK ÉS HASONLÓSÁGOK Hajléktalan helyzetű nők és férfiak összehasonlító vizsgálata a 2016. február 3-ai adatfelvétel alapján; IN: Esély 2018/6. http://esely.org/kiadvanyok/2018_6/esely_2018-6_2-1_fehervkovacs_kulonbsegek_hasonlosagok.pdf

Fehér Boróka - Lengyel Lea (2023): Hajléktalanság családok több generációjában. Esély 2023/3 https://www.esely.org/kiadvanyok/2023_4/3-19-feher-boroka-esely-2023-4.pdf

Győri Péter (2017): Hajléktalanság romák gyermekszegénység. IN: Esély 2017/4 https://www.esely.org/kiadvanyok/2017_4/ATT03693.pdf

Győri Péter (2023): Nyomorskála 2.0 Párbeszéd 2023.10.(2) <https://doi.org/10.29376/parbeszed.2023.10/2/4>

8. tétel

Az idősök társadalmi helyzetének jellemzői, demográfiai összefüggései. A kóros öregedés rizikófaktorai. Az időskori krízis kialakulása. Az időseket ellátó szociális gondoskodás célja, feladata, értékei. Az időskorúakra vonatkozó szociális szolgáltatások. A nyugdíjrendszer, finanszírozása, típusai. Az idősekkel végzett szociális munka jellemzői, módszerei.

Irodalom:

Boros Julianna - Gábrriel Dóra - Monostori Judit (2021): Idősödés. Monostori J. - Öri P. - Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2021. KSH NKI, Budapest: 163–182. Letölthető: [Idősödés megtekintése](#)

Kaszás B., Tiringer I. (2013): A sikeres öregedés pszichológiai modelljei. In: Kállay J., Kaszás B., Tiringer I. (szerk.): Az időskorúak egészségpszichológiája, Medicina Kiadó. Budapest. 403-414. old.

Monostori Judit (2012): Nyugdíjrendszer, nyugdíjba vonulás. In: *Demográfiai Portré, 2012*: Pétervári E., Székely M., Balaskó M (2013): Az idősödő szervezet IN: Kállay J., Kaszás B.,

Tiringer I. (szerk.) (2013): Az időskorúak egészségpszichológiája, Medicina Kiadó. Budapest, 151-178. old.

Rauh Edit - Taliyágás Katalin (2021): Javaslat egy új szemléletű időspolitikára és idősügyi törvényre. Esély 2021/2 https://www.esely.org/kiadvanyok/2021_2/esely-2021-2-rauh-talyigas-72-89-jav.pdf

Szabó Lajos (2012): Szociális munka az idősellátásban. In: Az idősgondozás kézikönyve. Geriáter Service Kiadó. Budapest. 185-193. old.

9. tétel

A fogyatékos személyek társadalmi helyzete. A fogyatékossgal élő személyekkel végzett szociális munka színterei és szakmai feladatai. A kitagolás folyamata, a fogyatékos személyek pénzbeli és személyes szolgáltatásokkal történő támogatása.

Irodalom:

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0300125.TV

Czibere Károly - Birinyi Márk (2023): Spiritualitás a fogyatékos emberek segítésében. Párbeszéd 2023 <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/12861/11271>

Kálmán Zsófia - Könczei György (2002): *A Taigetosztól az esélyegyenlőségig*. Osiris Kiadó, Budapest

Kopasz Marianna et al (2016): Fogyatékosággal élő emberek életminősége és ellátási költségei különböző lakhatási formákban. TÁRKI.
https://www.tarki.hu/hu/news/2016/kitekint/20160408_fszk.pdf

Bódy Éva et al (2021): Támogatott élet - tanulmányok a támogatott lakhatásról. Fialdelfia Integrált Szociális Intézmény Baptista Egyházi Szociális Módszertan.
<https://www.szocialismodszertan.hu/wp-content/uploads/2022/03/tamogatott-elet-web-1.pdf>

10. tétel

A roma lakosság társadalmi helyzete, életkörülményei, életmódja, foglalkozási és megélhetési stratégiák. A jelenkor történeti előzményei. A hagyományos roma kultúra jellemzői, az integráció lehetőségei és nehézségei. A szociális munka feladatai a romák életkörülményeinek, társadalmi integrációjának elősegítésében.

Irodalom:

Boros Julianna - Orsós Anna (2018): Romológiai ismeretek iskolai szociális munkások számára. In: Boros Julianna (szerk.): Az iskolai szociális munka alapjai. PTE BTK, Pécs. 111-133.

<https://romatika.sk/data/kat11/002.dat>

Ádány Róza - Sándor János (2019): Az északkelet-magyarországi telepszerű körülmények között élő cigány lakosság egészség-magatartása és egészségi állapota. Magyar Tudomány, 2019/11. sz. 1596-1611.

Fábiánné Andrányi Katalin - Balogh Zoltán (2012): Romológiai ismeretek. Szent István Társulat, Bp., 2012. <https://btk.ppke.hu/uploads/articles/288257/file/romologia.pdf>

Forray R. Katalin (2022): Romológia. Kutatástól az oktatásig. Gondolat Kiadó, Budapest

Rácz Andrea (2020): A szociális munka intervenciójának hatása a társadalmi mobilitásra és immobilitásra.

http://real.mtak.hu/113701/1/racza_TK_kotet.pdf

Roma tanulmányok gyűjteménye: <https://romatika.sk/romologia-cigany-nepismeret-tankonyvek-tanulmanyok-gyujtemenyek/>

11. tétel

A szegénység fogalma és a szegénységelméletek. A szegénység fő mérőszámai. A segélyezés, mint a szociálpolitika egyik eszköze. Szociálpolitika és jövedelemelosztás fogalma, mérései módszerei. Szociális munka szegénységben élőkkel.

Irodalom:

Gábor András-Tátrai Annamária (2022): A jövedelmi szegénység kiterjedtsége és mélysége 2005 és 2020 között - eltérő küszöbértékek mentén. In: *Társadalmi Riport, 2022*. TÁRKI, Budapest, 2022. 243-260. oldal https://tarki.hu/sites/default/files/2022-12/243_260TRIP2022_GabosTatrai.pdf

Kiss Zoltán László (2019) (szerk.): Bevezetés a szociológiába. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 153-169.

[https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12670/web_PDF_EKM_Bevezetes a szociologiaba.pdf?sequence=1](https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12670/web_PDF_EKM_Bevezetes_a_szociologiaba.pdf?sequence=1)

Krumer-Nevo, M.: Hogyan lesz a zajból vélemény? A szegénységben élők tudásának felhasználása a szociális munkában. In: Bányai E. (szerk.) (2011): *A globalizáció kihívásai: új irányzatok a szociális munkában és a szociális munka szupervíziójában*. Szöveggyűjtemény. 68-75. oldal, http://tatk.elte.hu/file/A_globalizacio_kihivasai.pdf

Minuchin, P. & Colapinto, J. & Minuchin, S. (2002): *Krízisről krízisre. A szegény családok segítése*. Animula, Budapest

12. tétel

A családok működését befolyásoló társadalmi, gazdasági változások szerepe a családi diszfunkciók, problémák kialakulásában. A családokat támogató szociálpolitikai ellátások. A családi működés rendszerszemléletű bemutatása. A rendszerszemléletű megközelítés kritikája. A családokkal végzett szociális munka színterei és módszerei.

Irodalom:

1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99800084.TV

Barnes, Gill Gorell (1991): *Családterápia és gondozás*. Alapvető ismeretek a családokról és a családterápiáról.

Családterápiás olvasókönyv sorozat II. Mérei Ferenc Mentálhigiénés Szolgálat, Budapest.

Feuer M. /szerk./ (2008): *A családsegítés elmélete és gyakorlata*. Szöveggyűjtemény.

Akadémiai Kiadó, Budapest

Goldenberger, H. & I. (2008): *Áttekintés a családról I.II.III*. Animula, Budapest

Somorjai Ildikó - Szarvák Mónika - Tóth Máté (2019): *A családokkal végzett szociális munka rendszerszerű megközelítése*. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, Budapest.

https://prekogalfa.hu/documents/efop/CSVH_2.pdf

Szalma Ivett és Takács Judit (2022): *Családszociológiai mozaik*. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. (Fejezetek: Családpolitikák, Párkapcsolati változások alakulása Magyarországon 1980 és 2020 között, A gyermekvállalást és a gyermektelenséget befolyásoló tényezők).

<https://takacs-policy.eu/pdf-lib/Csaladszociologiai-mozaik-F-2022.pdf>

13. tétel

A magyarországi gyermekvédelem főbb változásai 1945-től 2014-ig. A magyar gyermekvédelem törvényi szabályozásának alapelvei, értékhátttere és feladatai. A szociális munka módszereinek alkalmazási lehetőségei a gyermekvédelmi alapellátásban. A gyermekvédelmi szakellátás felépítése, értékhátttere, formái és szakmai feladatai.

Irodalom:

1997.évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról <http://www.complex.hu/kzldat/t9700031.htm/t9700031.htm>

Rácz Andrea (2022): *Teóriától a gyermekvédelem praxisáig - útkeresések egy szolgáltatásfókuszú gyermekvédelemért*. ELTE-TÁTK

https://www.eltereader.hu/media/2023/03/TaTK_Racz-Andrea_Teoriatol-a-gyermekvedelem-praxisaig.pdf

Rácz Andrea (szerk 2025) *Integrált, széles együttműködésre épülő gyermekvédelmi beavatkozások megoldásfókusszal*. Rubeus Egyesület. https://rubeus.hu/wp-content/uploads/2025/02/Integralt_egyuttmukodesek_RubeusBM7_FINAL_20250331.pdf

Révész Magda (2007): *A gyermekvédelmi alapellátás intézménytörténete Magyarországon*. 1-2-3. rész. *Kapocs*, 4., 5., 6. szám http://ncsszi.hu/kapocs-folyoirat-1_12/kapocs-2007-2_24/kapocs-vi.-evf.-4.-szam-%2831%29-4_110; http://ncsszi.hu/kapocs-folyoirat-1_12/kapocs-2007-2_24/kapocs-vi.-evf.-5.-szam-%2832%29-4_111; http://ncsszi.hu/kapocs-folyoirat-1_12/kapocs-2007-2_24/kapocs-vi.-evf.-6.-szam-%2833%29-4_109

Sík Dorottya (2020): *Prevenációs szemlélet a magyar gyermekvédelemben*. Esély 2020/3. https://www.esely.org/kiadvanyok/2020_3/94-111_sik_dorottya.pdf